

**Натисніть тут, щоб
купити книгу на сайті
або замовляйте за телефоном:
(0352) 51-97-97, (067) 350-18-70,
(066) 727-17-62**

Маленькі діти, коли вони ще такі крихітні, що ми називаємо їх немовлятами, «ходять» навкарачки, тобто на **ЧОТИРЬОХ** кінцівках, опираючись на долоні та коліна, «ступають» ними, як ніжками. Але деякі малюки повзають!

На нашій планеті живе багато-багато видів тварин, але найпоширенішими, тобто тими, яких є значно більше, ніж будь-якого іншого виду, є **КОМАХИ**: сонечка, бджоли, мурахи, метелики... і всі вони мають по ШІСТЬ НІГ! Таких маленьких, але таких важливих!

Маленьке, червоне з чорними плямками,
ходить на шести ногах, але також має крила...
і може літати! Воно називається **сонечко**,
і полюбляє шукати їжу на рослинах.
Ти можеш добре його розглянути,
коли воно лазить поміж листочками.

Нотатки для батьків

Вчимося ходити

Дітям подобається, коли їм розповідають, як вони навчилися ходити. Для більшості дітей, які вчаться ходити, здатність пересуватися у вертикальному положенні починається у віці від 10 до 18 місяців. Це для них надзвичайно важливий період. Коли діти стають дорослішими, дуже цікаво розмовляти з ними про те, як вони почали переходити від одного місця до іншого. Чи ходили вони на чотирьох? Чи повільно совгалися на сідничках?

Коли немовлята починають ходити, вони зазвичай роблять це ще нестійкими ніжками, що спричинює безліч кумедних історій, і діти полюбляють знову й знову їх слухати. Перший та другий розділи можуть бути використані для того, щоб діти могли пригадати свої «перші кроки», і не лише ті, які пам'ятають їхні батьки, а й ті, які пригадують інші родичі.

Є багато дітей, які не можуть ходити. Деякі не могли ніколи, інші ж втратили цю здатність через нещасний випадок або хворобу, що спричинила каліцтво. Важливо говорити про це, і дати дітям можливість запропонувати ідеї, які ви, можливо, пропустили: тимчасові милиці, інвалідні крісла, палиці для ходіння тощо. Підтримуйте розмову в загальноприйнятих нормах, незалежно від того чи ваша дитина інвалід, чи ні.

Ходьба від і до

Тварини можуть долати відстань від одного місця до іншого різними способами. Деякі літають у повітрі, інші плавають у воді, є й такі, які рухаються по поверхні землі, як і людина. Тварини можуть ходити або повзати; ходити на двох ногах, як ми, на чотирьох ногах, як леви, на шести — як комах, на восьми — як павуки, чи більш ніж на десятьох — як багатоніжки. Багато людей вважають, що павуки — комах, але ж у них вісім ніг... Найкращий спосіб визначити комаху й відокремити її від інших тварин — порахувати її ніжки, хоча іноді це зробити ой як нелегко.

Факти про комах

Комах дуже відрізняються від нас, ось чому в деяких фільмах про прибульців саме комах використовують як їхні моделі. Насправді ж, комах є найчисельнішими тваринами на землі. Їх живе тут аж 10 трильйонів, а людей лише 6 мільярдів осіб. Ви можете знайти комах усюди: від найгарячіших пустель до власних домівок, і вони мають значний вплив на наше щоденне життя. Є комах, які кусають, переносять хвороби, знищують посіви або ж руйнують меблі, але більшість із них — це маленькі корисні тваринки. Вони сприяють запиленню рослин, деякі виробляють речовини, які використовуються як харчові продукти та сировина для промисловості. Якщо комах зникнуть, світ буде уже не таким, яким його знаємо.

Відома загадка та ще декілька

Діти полюбують загадки, і тут ми пропонуємо їм декілька.

Одна із них — це відома загадка фіванського Сфінкса, яка згадана у грецькій трагедії про царя Едіпа.

Сфінкс з'їдав кожного, хто не міг правильно відповісти на наступну загадку: яка тварина має чотири ноги зранку, дві — опівдні, три — уночі; і що більше ніг вона має, то слабкішою є? Дітям цю загадку буде краще подати так: хто ходить на чотирьох, коли народжується, на двох — коли дорослішає, і на трьох — коли старіє? «Це — людина, — відповів Едіп. — Коли вона народжується, то ходить на чотирьох (чотири кінцівки), коли доросла, то ходить на ногах (дві ноги), а коли стара, то спирається на костур (три ноги)». Коли Сфінкс почув правильну відповідь, то знищив себе. Так Фіви звільнилися від терору.

Ось декілька легших загадок.

- Яка тварина має шість ніг, але завжди ходить на чотирьох? Це — блоха: вона має шість ніг, але пересувається на чотирьох, які належать собаці чи коту.
- Яка тварина завжди тримає свої ноги у голові? Це — воша.

Якщо ви не знаєте жодних загадок про тварин, можете узяти їх із численних збірників загадок.